

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Pályá-
zatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10.
— Hirdetések díja előre fizetendő. —

A novézámky-i (Érsekujvár —
Szlovenczkó) aut. orth. izr. hit-
községben felvételik egy „שׁוֹבֵי
בְּנֵי הַיָּם וְנֵרֶךְ הַיָּם”, aki három el-
ismert orth. rabbitól לקבלה nyert.
Javadalmazása: természetbeni lakás,
kézpénzfizetés megegyezés
szerint, a sechita egyharmada és
a szokásos mellékjövödelmek.
Pályázók forduljanak, bizonyít-
ványaikkal felszerelve, alant jegyzett
elnökséghez, Próbaeladársra
csak meghívottak jelenhetnek meg.
Az utiköltség csak a megválasz-
tottnak térítetik meg.

Nové Zámky, 5689. Niszan 1-én.
Az Előjáróság.

A bakony-csernyei körzet fiók-
hitközsége oly fiatal nős „בְּנֵי הַיָּם
וְנֵרֶךְ הַיָּם” metszőt és előimádkozót keres,
ki három elismert orth. főrabbi
által nyert képesítést Eddigi mű-
ködéséről és képesítéséről szóló
bizonyítványok a várpalotai orth.
főrabbisághoz küldendők.

Lówy Lajos s. k. elnök.

A tiszacsegei orth. hitközség
pályázatot hirdet sámesz-állásra.
Illető esetleg ivri és chümes tani-
tásra is alkalmas legyen. Fizetés
havonta 50 pengő, inkasszóból
5%, gabella kezeléséért 5%, für-
dőkezelés, természetbeni lakás,
10 m² fa. Magyar honpolgár le-
gyen. Megválasztottnak semmilyen
költés nem lesz megterítve. Az
állás líjjar hó 15-én töltendő be.
Spitzer Lajos, hitk elnök.

A nógrádberceli Talmud-tóra
pályázatot hirdet „בְּנֵי הַיָּם
וְנֵרֶךְ הַיָּם” állásra, fizetése 140 pengő. Ugy-
ezintén keresünk ezen tan-
tárgyak tanítására, fizetése 60
pengő és ellátás.
Jungreis Jakab főrabbi.

A fehérgyarmati Talmud Tóra
Egyletnél egy gemóre tajszeferes
tanítói állás megüresedett. Fizetés
havonta 140—150 P. Ajánlatok Ma-
yer B. Ferenc, Fehérgyarmat címre
küldendők. Utiköltség csak a meg-
választott tanítónak térítetik meg.

Az ujfehértói Talmudtóra négy
melámed-állás betöltésére pályáza-
tot hirdet. Fizetés megegyezés szer-
int. Jelentkezések Chajlhámajéd-ig
eszközölendők.

Cziment Ignác Talmudtóra-elnök
Ujfehértó.

A miskolci Machziké Hadosz
Egyesület által fenntartott 4 osztá-
lyos Talmudtóránál egy melá-
med-állás betöltendő. Pályázótól
megkivánjuk, hogy képes legyen
תורה-tökéletesen tanítani, de kö-
teles a tanítás tekintetében azt a
beosztást elfogadni, amit az egy-
let vezetősége előír. Javadalmazás
havi 200 pengő, természetbeni lakás
és évente 1000 kg tűzifa és
2000 kg szén. Pályázók ajánlatai-
kat Mandl Károly, Miskolc, Lich-
tenstein József-u, címre küldjék
be. Utiköltségre csak a bemutat-
kozásra meghívottak tarthatnak
igényt. Az állás Rajschajdes líjjar
kor töltendő be.

Apró hirdetések

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta
közvetít házasságot Nagy Jenő
Rákóczi-ut 57-b. — Telefon (cég-
nélküli levelezés).

ÖZVEGYEN maradtam 5 éves
kislánykammal, kinek anyára,
nékem pedig feleségre lenne
szükség. Harminchéteves izra-
elitita ügyvédember vagyok, vá-
rosunkban egyik legjobbmene-
telű ügyvédi irodám van, ezen-
kívül mintegy ötvenezer pengő
vagyonnal rendelkezem. Jöven-
döbelimre vonatkozó igényem,
hogy gyermekszertető, intelligens
és házas természetű legyen.
Miótan izlésesen berendezett
négyszobás lakással rendelke-
zem, ha fenti igényeimnek meg-
felelő élettársra találok, jöven-
döbelimtől, kelengyén kívül
egyebet nem kívánok: Szíves
választ „JÓZANUL GONDOL-
KODÓ” jelígre a kiadóba.

NÉMET nevelőnő kerestetik 3 isko-
lás gyermek mellé, ki a háztar-
tásban is segédkezzék. Fényképes
ajánlatok fizetési ígérennyel, lczko-
vits géparúházz Tótkomlós címre
küldendők.

SZIGORUAN vallásos, intelligens,
csak németajku nevelőnőt keresek
gyermekeimhez az iskolai szün-
időre. Szép fekvésű, pormentes
vidéken lakom a Duna mellett.
Cím: Schwarz Jenő, földbérió,
Komárno, Dunapart 52.

JOBBS CSALÁDBÓL való szorgal-
mas fiatalember, volt talmudista,
ki rőtös-, divatár- és cipőszak-
mában jártas, állást keres. Üzleti
munkán kívül gyermekek tanítá-
sát is vállalja. Előbbi működéseiről
jó bizonyítványokkal rendel-
kezik. „Megbízható 22” jelígre.

VALLÁSOS bócher, 20 éves, ajánl-
kozik a nyárára 5 óra tanítónak
kisebbsé falura, esetleg egy gaz-
dához is. Fizetés megegyezés szer-
int. „Talmudista 20” jelígre.

HÁZITANITÓNAK, nevelőnek men-
ne jobb családból való fiatalem-
ber. „Gyakorolt” jelígre.

FIATALEMBER, ki az irodai mun-
kálataiban is segédkezzék, fate-
lepre gyakornoknak ajánlkozik el-
látásért. Levelek: „Szombattartó,
agilis” Nyirbátor Poste-Restante
küldendők.

25 ÉVES gyakorlott fiatalember ét-
termi, vagy csapos állást keres.
„Szombattartó B. M.” jelígre.

23 ÉVES, intelligens, ügyes fiatal-
ember bármilyen foglalkozást el-
vállalna. Választ „Megbízható, tö-
rekvő” jelígre a kiadóba.

ÖNÁLLÓ MAGYAR-NÉMET LE-
VELEZŐNŐ, gép és gyorsíró.
ki minden irodai munkában és
könyvelésben jártas, állását vál-
toztatná. Megkereséseket „Per-
fekt német” jelíge alatt a ki-
adóba kér.

POLGÁRI-, gimnázium-, talmudta-
nitásban nagy gyakorlattal redel-
kező rabbijelölt állást keres. Vi-
dékre is. „Huszonhetes” jelígre
a kiadóhivatalba.

תורה közösrülését és tükörfényesre
polirozását, gyertyatartók, disztár-
gyak ezüstözését és nikkelezését
felelősséggel vállalja Garfunkel
Mór műköszörüs és készüzeme.
Nyiregyháza, Széchenyi-tér 6.

DEBRECEN. Goldstein orth. kóser
vendéglő vállal lakodalmi szervi-
rozást az „Arany Bika” szálloda
termeiben is.

JOBBS CSALÁDBÓL való 24 éves fiatal
ember vidéki nyomdában állást
keres. Cím: Guttmann Kálmán,
Ujfehértó

ELSŐRENDÜ שם של borok kap-
hatók kölcsönhordóban, özv.
Kohn Sámuelné, Balatonsze-
mesen.

MÉSZ, hófehér, fával égetett,
(Élesdinél szebb); TŰZIFA, min-
denféle tűzifa kapható, Pollák
Zsigmondnál, Debrecen.

Felelős szerkesztő és kiadóhivatalos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda.
Budapest, VI. Proféta ucca 7

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Sacro e crasso egoismo

E szavak megértéséhez nem kell
sok olasz tudás. Amikor Olaszor-
szág a világháborúba keveredett,
akkor az olasz parlamentben el-
hangzott az a kijelentés, hogy a
»sacro egoismo« a szent önzés»
követeli az érzékösségek mellözé-
sével a reális politikát. Szállóigévé
lett azóta a »sacro egoismo«,
amely produktív s országalkító
mivoltában oly eredeti módon nyi-
latkozik meg a jelenlegi Olaszor-
szágban. A múlt héten alkalmunk
volt erről elmélkedni, amikor az
olasz diktátor külügyi megbízottját
nagy reménységgel biztató várako-
zással üdvözölték a fővárosunkban.
Akárhogy nézzük a dolgot: a mai
olasz rezsim példája annak, hogy
a haza, a közjót felé koncentrált
önzés szent lehet. Egy válfaja ez
annak az igazságnak, amely zsi-
dó hagyományos irodalomban oly
mélyértelműen nyilatkozik meg,
hogy: jéczer hórával, a rossz
indulattal, illetőleg a benne meg-
nyilatkozó lendülettel is lehet a
jót szolgálni. Ezt a lendületet ta-
láljuk a hazafias önzés legkülön-
sebb szervezeteiben: a fascizmus-
ban is. Önző és erőszakos a rend-
szer, de a haza érdekében, amely
mindenkítől áldozatot követel.
Az eszme olyan elütő eddigi
társadalmi s erkölcsi fogalmaink-
tól, hogy természetesen után-
zásra talál. Európaszerte a kurjón-
gató hazafiasság a fascizmusból
kilugozta magának az önzést, az
erőszakot. S kivel szemben lehet
legkisebb kockázattal erőszakos-
kodni? E kérdésre könnyű a vá-
lasz: természetesen a zsidók ellen.
Hiába hangsúlyozzák tehát Olasz-
országban a fascizmusnak faj és
vallásgyűlöletét nem ismerő vol-
tát, hiába adja a fascista Olaszor-
szág a legteljesebb menedékjogot
a magyar numerus clausus emig-
ránsainak: a litván terroristák, a
bajor horogkeresztesek program-

jaikban vagy zsidó temetőgyalázá-
saikban a fascizmust vélik szolgál-
ni. Ugy történt tehát, hogy

Grandit a felvonuló magyar if-
juság egy része egy „zsidó
kuss, pofa be” című indulóra
lejtett menettel üdvözölte.

Igy alakul ki azután nálunk az
olasz »sacro egoismo« hamisítvá-
nya gyanánt a »crasso egois-
mo«, a közönséges, a koncot fél-
tő és leső, áldozatot mindig csak
a mástól kívánó antiszemita ön-

zés. E szomorú helyzetben a fo-
galomzavarban csak az a tudat
erősít bennünket, hogy bölcseink
tanítása értelmében: »sikro laj
koé — a hazugság nem tarthatja
magát.« A »sacro egoismo« eset-
leg felvirágoztathat egy országot,
»crasso egoismo« azonban
egész biztosan tönkreteszti. S mi
busan kérdezzük a nagy költővel:
„lesz-e gyümölcs a fán, melynek
te vagy virága, avagy virág vagy
te, hazám ifjusága?”

Semsey és Lichtschein

Ruszinszkrétól Biharig mindennek zsidó az oka

A háború előtti magyar publi-
cisztikának egyik kiválósága,
Bartha M. Máramaros megyé-
ben járt azzal a céllal, hogy
bebizonyítsa a verhovinai zsidók,
a szegény ruténeket kipusztító
uzsoráskodását. Ulját a »Kazár föld-
dön« c. művében írta le. A szegény
rutén nép nyomoruságát tudvale-
vőleg az azon a vidéken elterült
nagy latifundiumok okozták. A
nép nem kapott földet, — a ma-
muth-birtokok tulajdonosai nem
szorultak az eladásra — és így nyo-
morgott a rutén a legteljesebb
mértékben. A latifundiumokat tá-
madni igen kényes és hazafiatlan
dolog volt már akkoriban is és
igy természetes, hogy a rutén nép
hajáért a szegény, családját alig
fenntartani képes és »kazárrá« faj-
bélyezett zsidó lett felelős. Bar-
tha Miklós is látta a bajt, de ami-
lyen kérlelhetetlen volt a kazárok
ellen, oly finoman s bizonyos meg-
értéssel kritizálta a nagybirtokoso-
kat. A könyvét most állítólag le
akarják fordítani ruszinszkrétói nyelv-
re, hogy végre a földért áhítózó
nép megtudja, hol a baj. Bartha

óta világok fordultak föl, trónok
dőlték össze, de az emberi elfo-
gultság megmarad. Még mindig
legjobban a hazát a zsidók utján
lehet megmenteni. Ez a szellem
nyilatkozik meg az antiszemita le-
gitinizmus egyik kitünő tollu kép-
viselőjében is, aki lement Bihar-
megyébe és most folytatólagos
cikkekben számol be utja eredmé-
nyéről. Látja a nép nagy baját, ki-
elégítés után kiabál földéhségét.
Tudja, hogy az éhség megszünte-
tésének egyik főakadálya a Sem-
seyek latifundiuma és a Lichtsein-
nek földbérlete. A Semsey-név em-
lítése azonban a köteles tisztelet-
tel, ovatossággal történik, ellenben
a Lichtschein adja meg minden fej-
tegetésének az alapponusát és
minden baj kuforrását. Nekünk a
Lichtschein nem fáj: A gazdag
zsidót a kurzustól sem kell féltetni.
Sokkal jobban fáj nekünk a tönkre-
tett falusi korcsmáros és kis bol-
tos. Mi azonban a Semseyek mel-
lett oly kirívó Lichtschein példáján
akarjuk lerögzíteni a zsidógyűlölet
frázisainak egyformaságát. Olyan
unalmasak s mégis olyan hálásak!

A zsidóság egzisztenciális elhelyezkedése

Irta: DR. SZÉKELY ALBERT Zempléni vármegye tb. főügyésze, Sátoraljaujhely

Nagy érdeklődéssel olvastam a »Zs. U.« peszachi számában ennek a kérdésnek a fejtegetését, mert különösen vallásosság szempontjából nehezítik meg a zsidóság elhelyezkedését. Nem egyedülálló a lengyel miniszterelnöknek az a téves beállítása, hogy a zsidóság nyomorának »az ő különleges életmódjuk az oka« és az, hogy »miután a földmunkához nem ért, a városokba törekszik és ott a proletárizmust szaporítja. Ha a zsidó falura menne és a földművelésre adná magát, jobban tudna boldogulni.« Ahány szó, annyi igaztalan vád. S mintha itthon is sokszor hallanók elhangzani ezt a teljesen jogtalan vádat. Nézzünk hát már egyszer szembe ezzel a váddal, hogy a »zsidóság különleges életmódja« az egyik ok? Hogy szigorú rituális életet akar élni és vallási törvényeit akkor is megtartja, amidőn más vallásuakkal együtt dolgozik? Azért becsületességben, munkabírásban, kötelessége lelkiismeretességében legalább is vetekedik a más vallásuakkal. Aki azt úgy látta, mint én, aki mint fiatal diák a 80-as években bejártam a Munkács-Sztrij vidéki Erdős Kárpátokat az akkori nagy stratégiai vasutvonal építkezése alkalmával, az nem fog többé hinni az ilyen zsidóság ellenes mesékben. Az őserdők irtásában, a több méter vastagságú fák ledöntésében, feldolgozása és elszállításában, a vasúti sinek mentén a legnehezebb földmunkában, a kavicsstörés és szállításban, legalább is annyi felvidéki zsidó munkás vett részt, családostul, mint más vallásuak. De napfeljöttkor, amikor a szegény tótok és rusznjakok elővették a biciklijukat és szalonnázni kezdtek és kenyeret majszoltak, akkor a szegény zsidó elővette a tálisz és tfilint, napkelet felé fordult és buzgón imádkozott, aztán elővett egy darab száraz kenyeret és hagymát, gyorsan befalatozta, újra imát mondott és dolgozott tovább épen úgy, mint a többi, egész napnyugtáig. És ez a »különleges életmód« — amelyre Pilsudszky lengyel miniszterelnök és mások hivatkoznak — szemléletmást terjesztette az erkölcsöt, a vallásosságot az ott dolgozó más vallású földmunkások között is, mert sokszor látván azt a buzgó vallásosságot ltenhittet, ők is le-

tették a szerszámjait és a maguk módja szerint keresztet vetve imádkoztak.

De jött aztán később a híres Egan kormánybiztos, a fékevesztett antiszemitizmus egyik uri »utörője« és vége lett a zsidók kavicsstörő, sineket rakó munkájának. Lassan kiszorították onnan a zsidóságot és ahogy ma kikeresztelkedés nélkül zsidó a vasúthoz be nem juthat, még bakternek, vagy vasúti munkásnak sem, úgy akkor a Tiszaeszlár fénykorában kivették az ástót, a kapát, a kavicsstörő balatát a szegény zsidó napszamos kezéből és ime most azt hangoztatják, hogy »a zsidó különleges életmódja nem bírja a földmunkát.«

Hát más munkát bir? Ma-holnap azt fogják mondani, hogy szellemi munkát sem bir, mert onnan is kiszorítják a zsidót, ipari és kereskedelmi munkát sem bir, mert ép most járja be Schandl nyug. államtitkár, az országot, hogy országszerte még nagyobb propagandát csináljon, a »szegény« mindenünne agyontámogatott szövetkezetnek. Szóval a szegény agyonhajszolt zsidó ma-holnap már nem fog érteni semmihez, csak a nyomorhoz, a szenvedéshez és kétségbeeséshez, ha nem fog bizakodni és hinni becholle vovchó, üvechol nafsechó az egy igaz Istenben.

Az mondják Pilsudszkyék és az álszentekedő »zsidóbarátok« mindenütt, hogy »menjen a zsidó ki a falura, adja magát a földművelésre, ott jobban fog boldogulni.« Ismét csak vissza kell térnem például szemponjtárból Munkács-és Bereg vidékére. Annak idején a nemes báró Kohner család gazdálkodott ott, sok-sok ezer hold állami és gróf Schönborn féle bérelt birtokon. A nemes bárói család tagjai az Istenben boldogult Báró Kohner Jenő és Alfréd korán elhunyt jó barátaim, nemcsak, hogy nem nehezítették meg, de elősegítették a vallásos zsidó földművesek alkalmazását. Kis darab földeket kaptak tőlük megmivelni zsidó családok és azok voltak a legszorgalmasabb, legpontosabb munkások. De ahogy jött a péntek este és beköszöntött a szent szombat, letették a szerszámot, siettek a templomba, hogy buzgón teljesítsék a vallási kötelemeiket. De vasárnap

hajnalban már újra ott dolgoztak a földeken a zsidó földművelők és kétszeres erővel fogtak a munkához, hogy kipótolják a mulasztottakat.

Ma? Tessék csak végig menni a gazdag Nyírségben, vagy Tuladunán. Hány régi nagynevű és jó-hírű zsidó földbirtokos utódai elvetették apái ősi hitét, dzsentriekedő urak lettek és hányan verték el már zsidó elődeik által szerzett vagyonukat? Szégyelték ősi vallásukat. De nagyobb szegyen az, hogy ahol még vannak a falvakban zsidó birtokosok és nagybérlők, szinte sokon céltudatosan elküldik a zsidó alkalmazottakat, és hogy keresztény dzsentri barátainak hizelegjenek, keresztény munkásokat és hivatalnokokat fogadnak fel, mintha csak utánozni akarnák a városokban levő bankok, gyárak és nagy üzemek példáját, amelyeknek már kikeresztelkedett és kikeresztelkedni vágyó vezérek szinte sportszerűen üzik, azt, hogy nem zsidókat juttassanak állásokhoz és existenciához. Én magam is többször imádkoztam egy ilyen zsidó földbirtokos, saját kastélyában fenntartott házi templomában még ezelőtt 30 évvel, hol szigorú orthodox kóser háztartás és a legszigorubb szombattartás volt és ma fiai már keresztények és nemrég olvashattuk a lapokban, hogy szenzációs perlekedésnek voltak a tárgyai. Szomorú nagyon szomorú dolgok ezek!

De mondják meg nekem Pilsudszkyék és a zsidóság hasonló jóakarói, hogy miként helyezkedjenek el zsidó földművesek, mikor se keresztény, se zsidó vallású földbirtokosok foglalkoztatni őket nem hagyják?

Kaptak-e a zsidók egyetlen egy vitézi telket is a 10.000 szegény zsidó hősi halott dicső emlékére. Ellenkezőleg, sok szegény zsidó falusi földműves kisbirtokostól, szorgalmas földműves apaiktól véres verejtékekkel szerzett

földjeiket elvette a földbirtok-reform

és sok falusi zsidó lett emiatt és a szövetkezetek tultengése miatt és az ádáz antiszemitizmus miatt földönfutóvá. És legnagyobb mértékben sújtotta ez az eljárás az igazán hithű, vallásához mindenképpen ragaszkodó szegény zsidóságot.

Hagyjanak fel tehát az álszentkedéssel és álokoskodásokkal, a circulus vitiosusban keringő nagy jóakaróink, vessék le az álarcot és ne kergessék a szegény hithű, vallásos zsidóságot ki a falvakból

a városokba és a városokból a falvakba.

Ahogy peszachkor imádkoztunk buzgó lelkesedéssel és hithűséggel, hogy jöjjön el végre a fel-szabadulás órája, a peszach le-

ós zid, úgy ragaszkodjunk tovább is szent hitünkhöz és imádkozzunk a Mindenható egy Istenhez, hogy győzzön az igazság, a vallásosság és jöjjön el az igazi emberszeretet szent szabadsága.

A palesztinai kormány a magyar Kajlel védelmére

A Zsidó Ujság közönsége előtt ismeretesek azok az áskálódások, melyeket egy magát Olé Hungária néven nevező csoport a jeruzsálemi magyar hitközség vezetősége, a Kajlel ellen évek óta folytat. Nemrégiben a bíróság enyhén elítélte a nevezett csoport vezetőjét, a hajdudorogi származású Tikvát, aki nyilván az enyhe büntetésen felbuzdulva, a bíróság előtt kívánta folytatni a Kajlel és

Sonnenfeld főrabbi elleni üzelmeit. A palesztinai kormány azonban, mint alanti jeruzsálemi rádió táviratunkból kitünik, nem tartja az »Olé« t méltónak, hogy a bíróság a Kajlel elleni perét tárgyalja.

A távirat szövege a következő:

Jerusalem (via rádió Ausztria)

Kérésünkre kormány utasította bíróságot Tikva alaptalan molesztálást

célzó keresetét Rabbi Sonnenfeld és Kólel ellen perfelvétel nélkül szüneteltetni. KÓLEL.

A béke helyreállítása érdekében szerda délután egy négytagú béke-delegáció indult utnak Jeruzsálembe: Teitelbaum Naftali főrabbi (Nyirbátor), Fried Adolf (Hajdunánás), Fürst Rudolf (Pozsony), Klein Dávid (Nagyvárad).

Wesilla mosás a legideálisabb

Kavarodás a szatmári hitközségi választás körül

A chósizid-párt nem vett részt a választáson és kéri a választás érvénytelenítését

(Saját tudósítónktól)

Amint a Zsidó Ujság jelezte, peszach félünnepén zajlottak le a szatmári hitközségi választások. A dintajró után méltán remélhető volt a választások sima lefolyása. Ezen feltevése azonban, sajnos, hiu ábrándnak bizonyult. A vasárnapra kitűzött választást szokatlan izgalmak előzték meg. Szombat este megindultak a tárgyalások a két párt között a felmerült differenciák eliminálása érdekében. A tárgyalások hajnali 3 órakor végződtek — eredménytelenül. A chósizid Freund-párt a választásnak egy nappal való elhalasztását kérte, a mit azonban a választási elnök megtagadott. Délelőtt meg is kezdtek a választást, amelytől a chósizid-párt teljesen távol tartotta magát. A választás közben Freundék intervenciójára Klein, halmii főrabbi, volt dintajró-elnök, levelet kézbesített Csengeri Mayer Sándor választási elnöknek, hogy füg-

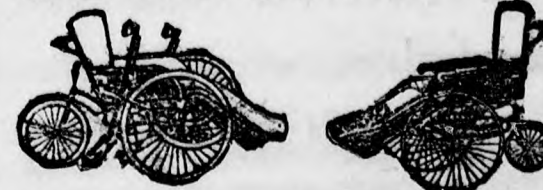
gessze föl a választást másnapig, amíg a differenciákat elintézik. Az elnök azonban diplomatikusan kijelentette, hogy a levelet csak a választás befejezése után fogja felbontani. Összesen 748 szavazatot adtak le (a hitközségnek 1260 szavazásra jogosult tagja van) s így — ellenpárt nélkül — 748 szavazattal az u. n. hitközségi párt, ill. a következő lista győzött: Guth Sándor elnök, Grosz Dávid alelnök; Mandelbaum Ede, Willinger Adolf, Schönberger Henrik gondnokok, Feldmann József pénztárnok, Sámuel Ignác ellenőr, Csengeri Mayer Sándor, Frankl Mihály, id. Reiter Mór, id. Freund Sámuel, ifj. Reiter Mór, Fleischmann Adolf, Weisz Jenő, Spiegel Dávid tanácsosok és 21 tagu képviselőtestület.

A választás lefolytatásához a Freund-párt vezetősége a következő nyilatkozatot tette:

— Ami a választás lefolyását illeti, dacára annak, hogy mi, az ellenpárt nem vettünk részt és hogy 300 lei-el vásárolták a szavazatokat, mégis elő kellett venni a mi pártunk eltüntetett céduláit és azokkal egy-egy embert háromszor-négyszer leszavaztattak és maszkírozásra különféle kalapokat tartottak kéznél, hogy a többször szavazó más-más formában jelenjen meg. Ezen machinációk folytán megállapíthatjuk, hogy a leadott szavazatok közül legfeljebb 250—300 volt a legális.

— Intézkedtünk az illetékes fórumnál a választás megsemmisítése iránt és hogy új választás rendeltessék el.

Gróf Jenő speciális betegkocsi gyártó

Bpest, József-u. 54. Tel. J. 328-14

Kedajsim heti szidrához

Írásmagyarázat helyett egy polémia befejezése

Írta: FISCHER FÜLÖP, sárospataki főrabbi

Hogya a mi ősi hagyományos tiszteletérzésünk a Tóra iránt megengedné nekünk azt, hogy különbséget merjünk tenni egyes részek között, akkor egy régi szent mondást variálva azt mondanók: az egész Tóra szent, — heti szidránk »Kedajsim« pedig névén megfelelően kajdes hakodósim! a szentek szentje! E heti szidránk bevezetése mintegy az egész iteni Törvényadás legkimagaslóbb célpontját, Izrael és Izrael közvetítése révén az egész emberiség iteni neveltetésének betetőzését tünteti fel: »Szentek legyenek, mert szent vagyok Én az Örökkévaló, a ti Istenetek.«

Heti szidránk e bevezető verse, mintegy a világtörténelem, évezredek távlatába vesző legmagasabb és legmagasztosabb céljainak a színáji »és dosz« tűz-törvény szent fényében visszatükröződő csúcspontját mutatja meg nekünk. S ime, ezen hatalmas nyitány után sörre következnek: »Kiki közületek tisztelje anyját és atyját és szombatjaimat tartsátok meg, én az Örökkévaló, a ti Istenetek. Ne forduljatok az áli-tenekhez és öntött iteneket ne csináljatok magatoknak; én az Örökkévaló, a ti Istenetek. Hogyha áldoztok öröm áldozatot az Örökkévalónak, úgy, mint akaratotok kifejezését áldozatok azt.«

Tehát rögtön az ethika és Isten hit legalapvetőbb követelményei után következik az »áldozati kultusz« elismerése!

Mintha a Tóra itt jóelőre óvást akart volna emelni azok tévtanáinak, melyet legutóbb »Egy nagy merénylet« című cikkünkben ostromoztunk s mely szerint, — mint dr. Edelstein ur írja: »Az áldozatok megszűnése, a szentélyek és az oltárok rombadőlése történeti szükség volt, hogy Izrael s vele az emberiség tovább fejlődjék az itentisztelet prófétai foka felé: az áhitatnak, a lélek töredelmességének, az igazi érzésnek fenségébe.« Mintha dr. Edelstein és az összes zsidó és nem-zsidó biblia kritika mesterei és a Mózesi áldozati kultusz ócsárlói képesek volnának a lélek áhitatának csak ezredrésnyi, olyan páratlan szárnyalására, mint amilyen megnyilvánul Mózes imáiban, az elkeseredett lelkű Chánó könyörgésében, Dávid és a többi szent dalmokok zsolttáiraiban, Salamon templomavató imájában, Chizkija király hála-imájában felgyógyulása után stb. Pedig mindezek egyúttal az áldozati kultusznak is hódoltak!

S még egy kérdés. Mit csinál dr. Edelstein ur következő prófétai versekkel: »elviszem őket szent hegyemhez és megörvendeztetem imaházamban, égő áldozatok és vágó áldozatok kedvességül lesznek oltáromon, mert házam imaháznak fog nevezetni, mind a népek számára.« (Jesájó, 56. fejelet 7. v.) — »És bejőnek Jehuda városai... akik hoznak égő áldozatot, vágó áldozatot és tömjént és akik hoznak hálaáldozatot az Örökkévaló házába.« (Jirmija 17. fejelet 26. v.) — »Igy szól az Örökkévaló: Még hallatszik e helyen, melyről azt mondják rommá lett... azoknak hangja, kik hálaáldozatot hoznak az Örökkévaló házába.« (U. o. 33. fejelet 10. és 11. v.)

Mindezek stb. idézetek azt mutatják, hogy annak a leócsárolt »áldozati-kultusz«-nak a helyreállítása legnagyobb prófétáink szívbeli vágyát és örök reménységét képezte.

Tehát ama prófétai mondások, melyek az áldozati kultusz ellen látszanak irányulva lenni, nem lehet más értelmük, hanem csupán csak az, hogy az áldozati kultuszszal nem szabad visszaélést üzni. Ugyanis a próféták sok kortársa azt hitte, hogy az áldozatok pontos bemutatása a fő, a Tóra többi parancsainak, különösen ethikai törvényeinek a megtartása pedig mellékes. Ez ellen a tévhit ellen mennydörögtek a próféták az ő lángszavaikkal. De éppen így mennydörögtek ők az ünnepek, sőt maga az ima ellen is (Jesájó, 1. fejelet 13. v. és t.), midőn a vétkek nemzedék azt hitte, hogy az ünnepek és az ima kimerítik az egész emberi és zsidó életfeladatot.

S most megértjük e heti szidránk idézte verseinek logikus kapcsolását. »Szombatjaimat tartsátok meg.« A sábosz a Teremtőben és az iteni Gondviselésben való hitnek a kifejezése. »Hogyha áldozatok... mint akaratotok kifejezését áldozatok azt.« Azaz az áldozat bemutatása szimbolikus kifejezése annak, hogy ti Teremtők akaratának akarjátok alávetni magotokat. Tehát áldozatok bemutatása éppen olyan kevésbé meríti ki vagy helyettesítheti az összes többi Tóra-törvényeknek követését, mint akár a szombatnak még olyan szigorú megüldése sem lehet jogforrás a többi 612 Tóraparancs negligálására. Vagy ki nem ismeri a Misna (Jóma legutolsó m.) mondatát: »Aki azt mondja: bátran vétkezhetek, a Jojmkipür ugyanis feloldja bűnök alól, annak számára a Jojmkipür nem ad bűnbocsánatot.« A legszentebb iteni törvénynek megtartása is vakmerő, Isten-kisértésé válik, hogyha az ember avval az aljas szándékkal gyakorolja azt, hogy annak révén szabadjegyé lésszen neki a többi iteni parancs megszegésére.

De dr. Edelstein nemcsak Maimonides szent emléke és a történelmi valóság, meg két évezredes múlt legkegyeletesebb érzései ellen vétkezett, az áldozati kultusz ócsárlásával, hanem vétkezett saját volt tanítója, néhai Bloch Mózes szemináriumú igazgató emlékezetére is, ki őt rabbivá avatta. Ugyanis 1872. március 13-án Bloch Mózes, még mint leipniki rabbi, a Ben Jiszóchor — (a »Zsidó Ujság« mult számában közölt) szép cikkében megemlített bécsi kultuszreform ügyében le-

adott szakvéleményében teljesen csatlakozott a többi kb. 400 rabbi ama nyilatkozatához, mely szerint aki a jeruzsálemi szentély és az áldozati kultusz egykoron való helyreállítását tagadja,

als den Boden des Judentums verlassen und ausserhalb demselben stehend zu betrachten sei!

Végtevére azt is figyelmebe ajánljuk dr. Edelstein urnak, amit ugyanez a néhai mestere a »Die Ethik in der Halachah« című könyvében, a 61. oldalon az áldozati kultuszról ír.

Dr. Edelstein „bizonyítja“ tóratagadással egyenlő tévtanát az Egyenlőségben

Wesilla mosás a legtakarókosabb

Dr. Edelstein az Egyenlőség legújabb számában reflektál a tévtanai ellen lapunkban elhangzott támadásokra s rendületlenül védi ama, a szent Rambam kegyeletét sértő apikorszis álláspontját, mintha a Rambam szerint az áldozatok hozatala és a szentély — időleges intézmények lettek volna. Amit védekezésére a Maimonidesz Majre Nevehim III. 32-ik fejezetének szándékos félremagyarázása által idéz, nem egyéb, mint megale pönim bátrajról selaj káhalocho... Fischer Fülöp sárospataki főrabbi ur napnál világosabban adta mult számban a citált helyek egyedül helyes magyarázatát. Mi mostan csak arra óhajunk rámutatni, hogy: Edelstein citál, az »Egyenlőség« azt »mint egy magát zsidónak nevező ujság méltatlan támadását«, mesziraszhanefessel visszaverendő, minden megjegyzés nélkül leközi és nem veszi észre, hogy — másze liszter — Edelstein egyes idézetei ép az ellenkezőjét bizonyítják

hagyománytagadó tételének! Ime néhány idézet: »... semhogy akárhol állítsunk áldozati szentélyt, vagy hogy bárki áldozhasson, akinek tetszik... egyetlen ház rendelkezett erre... s csak az erre egyedül kijelöltnek ivadéka lehet pap... Nos, hol van itt szó, rabbi ur, az áldozatok és a szentély »időleges voltáról«, vagyis teljes megszűnéséről? Ellenkezőleg! Bebizonyította, hogy »rendelhetett egyetlen ház«, ahol majdan bemutatnak áldozatokat! — Itt csupán a bibliai törvényt tükrözteti vissza Maimonidesz, hogy csakis Áron főpap ivadékaival s csakis a jeruzsálemi szentélyben szabad áldozatot bemutatni, mely messiási idő eljövételének, a bészámikdos felépítésének és vele kapcsolatosan az áldozati kultusz helyreállításának megérése a zsidó mindennapi leg-hőbb fohász: »... vehosév esz hoavájdó lidvir bészecho veisé jisroél uszfiloszom behávo szekábel berócájn«. — Valóban, rabbi ur, Ön ismételtelen figyelmen kívül hagyta a latin közmondást: »ha hallgattál volna, bölcs maradtál volna«.

Kitűnő minőségű

Hutter

שר שזר szarvas szappan

kapható minden fűszer- és festékeskedésben. — Gyártja a budapesti orth hitközség rabbinátusának felügyelete mellett: Hutter József szappangyár- és Olajipar r. t. Budapest, VII., Erzsébet-körút 6. — Telefon. J. 461—92, 93, 94, 408—92.

FREMA

sokszorosító gép

házilag készít mindenfajta: nyomtatványt, körlevelet, értesítőt, nyugtát, meghívót, árlapot, stb. stb.

Prospektust díjtalanul küld:

Frema Művek May Frigyes

Bpest, V., Gr. Tisza István-u. 14.

Telefon: Aut. 808—44.

Büdszentmihályon

a főt. főrabbi שליש be-
tegsége folytán
nem nyílik meg a Jesiva
nyári zemán-ja.

Hitk. Előjáróság.

Kramer Adolf

festő- és mázolómester

BPEST, I., LÁGYMANYOSI-U. 4.

Telefon: József 382—57.

Csak Goldberger-festőt kérünk! **GOLDBERGER SÁM.F. és FIAI RT**

összes gyártmányai, ugymint:

kékfestő karton, frence, creppe, gypaju és pamut-delain, cloth, serge, valamint sima és nyomott

Bemberg-selymek, barchet-flanel, valamint fejkendőik kizárólag kereskedők részére kapható

Reiner Károly Részv.-Társ.

textiláru bizományi nagykereskedésében

Sürgönc.: Reingold. Tel.: J.392—12. Budapest, VII., Péterffy Sándor-utca 44. (Garay-tér sarok.)

Divatkötőde

harisnya szemfelszedés, fejelés, talpalás, javítások. — Raktáron pulloverek, mellények, harisnyák minden minőségben. Mosást, festést vállalok. — Oppmann, Bpest, Kisdlófa-ucca 9. szám. — Szombaton zárva.

Kisvárdai levél

Igaz ugyan, hogy a régi zsidó közmondás szerint az egész világ egy város, de viszont igaz az is, hogy hitközségi szempontból minden város külön kis világ. Ez a különállás okozza azután, hogy az egyes hitközségek között oly nehéz kellő időben kapcsolatot létesíteni — nem ismerik egymást az orthodox hitközségek s ezért volna a zsidó sajtó feladata időközönként hű tükörben bemutatni a hitközségek életét intézményeit, rámutatni az értékekre, de a hiányokra is.

Erev peszách délután érkeztem Kisvárdára. Epen a széderhez szükséges „miczve-máczesz” süttöttek. Felejthetetlen kép: strajm-lis zsidók a Halél melódiai mellett gyurták a máczeszt s versenyeztek a máczesz szép, csinos kikerekítése tekintetében. Kisvárdai vallásos jellegét egyébiránt nagyrésztben a chászid-irányzat adja, de azért a hitközségben minden árnyalat képviselve van, melyeket egyesít a főrabbi: R. Moses Chájim Rosenbaum kiváló személye iránti tisztelet.

A hitközség büszkesége a gyönyörű templom, amely 28 évvel ezelőtt épült. Az előcsarnokban (pólis) feltűnik egy márvány emléktábla köv. felirattal: „Őrök emlékül Slajmo ben Ajzer Fried lelkének. Emlékezzenek meg róla minden járzeitja előtti szombaton két molé ráchmin imával. Szivan 23.” Ez a tábla azért is feltűnő, mert Kisvárdán nem mondanak a templomban két molé csak mázkir alkalmával. Bementem a templomba és ott láttam, hogy miért ez a kivétel. A templom belseje szépen és értékesen van feldiszítve és ott az ember mindenütt a Fried névvel találkozhat. Reb Slajme Fried z. l. a Kszáv Szajfer tanítványa, a templom mecénása volt. Tóraszeretét hirdeti az utókor számára egy széfer-tajró, egy aranyhimzésű porajchesz-lüggöny, egy műértékkel bíró nagy nyolcágú ezüst

menajró. A kiváló férfit méltó és közmegebecsülésnek örvendő Samu fia is számos szép ajándékokkal járult hozzá ahhoz, hogy a templom minden egyes szöglete hirdesse egy patricius zsidó család példaadó buzgalmat. A szent adomány-tárgyakat gyönyörű héber feliratok ékesítik.

Az ünnepen szerettem volna közelről szemlélhetni a legfontosabb élet-megnyilvánulásukat: a tanulás kapcsán, az itt fennálló két ifjusági egyet működését. (Az egyik a „Tiferesz Bachurim”, a másik a chászid „Kinjon-Szefórim”) De ünnep alatt — nem tanulnak. Remélem azonban, hogy egész éven át annál buzgóbban valósítják meg a szent ígét: „Kinász szajfrim térbe chochmó — az irástudók vetelkedése gyarapítja a tudást”.

A „Szajrim” szó eszembe juttatja a most kiadott „Igrajsz Szajfrim” c. könyvet, amelynek oly szép ismertetését olvastam a „Zsidó Ujság”-ban. A kétségtelenül kiváló mű a beregszászi főrabbi szerkesztésében közli többek a „Chászám Szajfer” és a „Kszáv Szajfer” nevezetesebb tanítványainak a névsorát is. Ezt a művet lapozgattam itt peszáchkor s csodálkozással tapasztaltam, hogy az említett névsorból (bizonyára tévedésből — Szerk) kimaradt a szerző elődje, a „Kajl Arje” (volt beregszászi gaon), a Chászám Szajfer jesivájának egyik büszkesége. Erthetetlen és sajnálatos. A mostani pozsonyi gaon mintaképp állítja még most is a tanítványok elé a Kajl Arjét. Minden pozsonyi böcher csodálatos hallgatja, milyen körülmények mellett vette meg neki a Chászám Szajfer az akkoriban divatos „pozsonyi cilindert”. Amikor az 1869-i kongresszus alkalmával a Kszáv Szajfer találkozott vele, megha-

Ceres-ételzsir

Husvétí áru, חמץ של
a szokott kiváló minő-
orth. ségben minden fűszer-,
csemege- és élelmiszer-
üzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körút 6.
Telefon: J. 461—92, 93, 94, J. 408—92

tottan homlokán csókolta és a kíséretében levő fiára, a későbbi „Bész Náltóli”-ra célozva, mondta: „Nem remélem, hogy valaha láthatlak s ime az Ur gyermekedet is megmutalta nekem” („Reajsz ponechó laj pilolti...”).

A félünnepeken zajlott itt le a kehilo alkozmányos élete:

A hitközségi választások eredménye a következő: Kain József elnök, Klein Márkus és Fleischmann Kain alelnökök, Kellner Mór pénztáros, Salgó Adolf ellenőr, Frieder Herman, Feldmann Béla, Eichler Mór gondnokok, Szántó Ármán gazd. tan. — Választmány: Dr. Fried Samu, Fleischmann Dániel, Österreicher Áron, Jakobovits Emánuel, Fried Izidor, Stern Herman, Stern Dániel, Satten Simon stb.

A chevranál: Széll Mihály elnök, Klein Gyula, Fried Sámuel gondnokok, Klein Márkus pénztárnok, Lefkovits Miksa ellenőr. — Választmány: Reismann Samu, Dr. Fried Samu, Fleischmann Izrael, Satten Simon stb.

Schwarz Becczálé

Az egri jesiva

felvesz vallásos böcherokat, akik „gemöre-tajszefesz”-t egyedül tanulni tudnak. Összes kosznáppokkal el lesznek látva, sőt 12 pengő lakáspénzzel is (azonkívül órákat adhatnak). Mielőtt valaki eljönne, küldje be kszáv-másolatát és csak a válasz után, jöjjön ide.

Schreiber Simon főrabbi,
Eger.

Keksz, teasütemény, kétszersült, csokoládés dessert, Nápolyi, piskóta, mézesgyártmányok- és piskótakülönlegességek
5 kilógrammos postadobozban is beszerezhetők

Weisz Mór orth. kóser keksz-, kétszersült- és teasütemények gyárában

Budapest, VII., Dob ucca 22. A bpesti orth hitk. felügyelete alatt. Telefon: József 423—65.

— Gyártmányaim tej, ill. vaj nélkül készülnek! —

Elhunyt az öreg munkácsi rebecen

— Saját tudósítónktól —

Az orthodoxia széles rétegeiben mély megilletődést fog kelteni az a hír, hogy a munkácsi főrabbi édesanyja, a megdicsőült régi munkácsi főrabbi רבני תשובה szerzőjének özvegye 81 éves korában elhunyt, peszách ünnep utolsó estéjén. Csodálatosan egyesítette magában a zsidó-női erényeket a legmagasabb mértékben és felejtethetetlen maradt az összes jelenlevők előtt az elköltözött utolsó napjainak lefolyása, amely méltó volt az ő családi tradícióhoz. Hiszen a chászidok százezrei körében hódoló szeretettel körülrajongott ropsitzi cádik dédunokája volt. A cádik fia R. Eliezer magánál tartotta vejét, a dzsikowi rabbit s ennek leányaként született a most elhunyt. Innen került a munkácsi főrabbi, Reb Slajmele Spira z. c. l. házába, kinek menyé lett. Megkapó reminiscenciaként említi, hogy az após 80 éves életkor elérését »garantálta« a menyének, dacára annak, hogy az orvosok már 30—35 éves korában lemondtak életéről. Őt évtizeden keresztül ugyszólván tudó nélkül élni — ez a hívők szemében csak R. Slajmele áldásának eredménye. A széder-nél az elhunyt matróna, — mint ez a munkácsi főrabbi házában szokásos — reggelig fennmaradt. Fél-ünnepen azonban ágyának dőlt és az orvosok reménytelennek tartották állapotát. Peszách hetedik napja beköszöntése előtt megfizette az összes egyleteknek, ahol tag volt, a tagsági díjakat, a szegényeinek kifizette a szokásos heti-pénzt, mert azt mondta: nem akarok adós maradni... Este felöltözött az ünnepi gyertyák gyújtásához. Peszách 7. napján elmondta az összes imákat, majd misztikus borzalom szállta meg a hallgatókat, amikor a matróna elmondta, hogy a szent ősei már elébe jöttek hozzá... s ő »bó rüch habók« köszöntéssel fogadta őket, de keserűen hozzátette, hogy megdicsőült édes anyja még nem jött el hozzája... Délután ájtatosan elmondta a minchó-imát, majd magához hívatta háza népét, mindegyikhez egynéhány suttogó hangon mondott szót intézett és azután a körülállók ki-

mondhatatlan meghatottsága közepette megáldotta unokáját, a főrabbi egyetlen leányát. Jomtov utolsó estéjén, amikor a főrabbi a mááriv-hoz a templomba ment, ő felkelt s gyertyát akart gyújtani. Amikor az asztalhoz kísérték, örömtől vibráló hangon mondotta: »eljött a Mama...« erre visszafelkelt, megmosta kezét s örömkönyvek közepette elimádkozta a keriasz semát és átó vechártónüt. Ezután magához hívatta fiát. Amikor a főrabbi bejött, felült ágyában, — úgy, mint egykor Jáákajv ósatyánk Jajszéf fia tiszteletére — és a hallgatók szívet megrezegtető hangon »güt Jomtovot kívánt fiának, még elmondott néhány poszukot és csendesen elszenderedett. Az örök létbe való oly átmenet volt ez, amelyet a Báálsém tanítványainak megdicsőülését leíró elbeszélések ismernek.

Peszách nyolcadik napján Munkács összes bészhamidrosaiban (a belziben is) 9 órakor délelőtt végeztek a sácharisz imával, hogy azután megadják az utolsó tisztelet a nagyasszonynak. Fél tizkor már ott tolongott sok ezrenyi közönség a gyászház mellett. Az ünnepre való tekintettel a főrabbi nem heszpedet mondott, hanem a megdicsőült »imák mennyei küldöttje«-ként aposztrofálta, azután alkalmazta rá a szent ígét »erő és tiszteletreméltóság volt lelki köntöse« (ajz vehodor levüsah) és azért »mennyei mosollyal indult utolsó napján — peszách utolsó napján (vatschak lejajm áchrajn)«. A temetőben levő a jhelben pedig a »Máchziké Tajró« egylet elnöke Reb Cvi Dov Klein (Reb Sájjele Keresztürer mechuton-ja) mondott egynéhány bucsuszót.

A főrabbi a temetés után az ünnepi hangulatnak megfelelőleg erős lélekkel magába fojtotta a gyász érzeit, ő maga imádkozta elő, — mint rendesen — a hálélet és műszáf-ot s csodálatos önküzdéssel tett eleget a Tóra parancsának »veszomácho bechége-

chó« (örvendj az ünnepnek). Annál megrendítőbben tört ki azután a fiu mélységes fájdalma, este, az ünnep kimenetele után. A főrabbi hívei pedig a világ minden tájáról együtterzéssel telnek meg és áldják a csodálatos lelki asszony fennkölt emlékezetét. — תנצבה

BUDAPESTI
NEMZETKÖZI VÁSÁR

Május 4—13.

A magyar ipar bemutatója.

200 szakma. — Viziforgalmi — Dunakikötő — Elektromossági — Motorjárom — Textil- és Rádió-csoportok.

50%-os vasuti kedvezmény.

Részletes felvilágosítás és vásárgazolvány kapható Budapesten: a Vásárhozánál, V. Alkotmány-u. 8. valamint az összes kül- és belföldi tb. képviselőnél. — (A vásárgazolvány ára 3 P 20 fillér.)

Hajszálok kiirtása

hölgyeknek arcról, karról, ráncok, szeplők, pattanások, összes szépséghibák szakszerű kezelése. Szemölcsirtás „Miracle” hajlettávolítószer szétküldése utasítással, 25 éve legfőbbkétebb.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut 38. I. em.

HIREK

NAPTÁR

Péntek, szombat Rajschajdes Ijar
שבת ראש חודש, Kedajsim, Ijar I.
Sábosz kezdete (Bpesi): 7 óra — p.
" kimenetele " 7 " 50 "

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 1-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belföldön postatakarékpénztári csekk utján (50,791 sz.): külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnok tölti ki)

Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szíves beváltását.

— Elmúlt a peszách . . . Az idei peszách ünnep Budapest területén az orthodoxia körében a nehéz gazdasági helyzet szülte lehangolás és gond-ozokás ellenére is az ünnephez méltóan az I tenbe vetett bizalom és e bizalomból táplálkozó jobb idők reményében gyökeredző optimizmus jegyében folyt le. A leggyönyörűbb élményként hatott az a talmudi előadás, amelyet a hitközség szeretettel s tisztelettel körülvett főrabbija, Reich Koppel tartott peszách utolsó napján a kitűzött szüggje-ről. A hívek hiteken keresztül nagy szeretettel merültek el annak a talmudi részletnek tanulmányozásába, amely Hilélnék, a nagy patriarchának amá eljárásáról szól, hogy a máczot és a mórjart egyszerre etet. A sokat vitatott szüggje tanulmányozói előtt azután a maga mi voltában revelálódott az aggasztán i-tenáldotta szellemi frissesége, amennyiben előadásában az összes számbajövő nehézségeket érintette s csodálatos memóriáról tanuskodó módon frappáns feleleteket adott reájuk. — Ugyancsak nagy hatást keltettek Sussmann Viktor és Steif Jonathán rabbiknak, a „Tiferesz Bachurim“-ban tartott nagy intő, buzdító szónoklatai az orthodox ifjúsághoz, a melynek a fővárosban különösen erőslelkűnek s ellentálló képességűnek kell lennie, ha meg akarja őrizni tradícióit s a Tóra törvé-

nyeihez való hűségét. — Welcz rabbi a Tompa uccai és a Csáky uccai templomokban tartott drósekat, míg Grosz rabbi a budai hívőket oktatta az ünnep folyamán. — Ünnep után megkezdődött a hétköznapi elkeseredett életküzdőelem a kenyérért és a nagy hajsza új megkezdésénél mélabuval gondolunk a régi zsidó kívánságra, amely minden ünnepi aktusnál elhangzik s a jelen időben fokozott időszerűséget foglal magában: „lesonó háboó in grösseren Freuden“ (jövő évben nagyobb örömök közepette) Omén.

— Olvassuk a Szombat című szemlének legújabb számában: „Olvassom, hogy Reich Koppel főrendiházi tag áldását küldte egy felekezeti lap olvasóközönségének, mely olvasóközönség 95 százalékában a neológok sorából kerül ki. Egy kicsit furcsa ez az eset, de azért én örömmel köszöntöm a főrabbi ur megértő gesztusát, amellyel a zsidóság modern árnyalatához tartozó testvéreinket áldásában részesíti. Kénytelen vagyok az ujság hirdetésének hitelt adni, mivel nem ez az első ilyen eset és eleddig Reich Koppel ezen állítólagos üzenetét nem cáfolta meg. Annál furcsább azonban az orthodoxok hivatalos lapjában megjelent az a nyilatkozat, melyben Sussmann Viktor, Reich Koppel veje és helyettese, a következőket jelenti ki: „Szomoru, hogy nincs mód megakadályozni, hogy a tiszteletreméltó aggasztán szájába adott koholt „áldásokkal“ némely oldalon ne igyekezzenek a saját utján üzleti reklámot csinálni maguknak“. Ezt a nyilatkozatot annál nehezebb megérteni, mert hogyha a Reich Koppel szájába adott izenet nem felel meg a valóságnak, úgy ezen könnyű segíteni, ha erre vonatkozólag Reich Koppel világosan kinyilatkoztatja, hogy izent-e ő áldást a neológoknak, igen-e, vagy nem?.. Akkor legalább tisztán fogjuk látni, mi történt az áldás körül!“

Örülünk azon, hogy az abuzus felett nincsen véleményeltérés és nem is a mi tisztunk a visszaélés megszüntetésére módot keresni. (Egyébiránt megjegyezzük, hogy teljes szívvel és joggal vagyunk az orthodoxok hivatásos — független lapja, de nem a „hivatalos“ organuma.)

— Elárvult orth. zsidó leány minden támasz nélkül betegen fekszik. Ezuton kéri a jószívű hitestvéreket, hogy segítsék pénzadománnyal. „Beteg árva“ jeligré.

— Az óbudai Freudiger-család gyászja. Vasárnap temették őriási részvétellel özv. Lindenbaum Jakabné szül. óbudai Freudiger Sára urasszonyt. 71 évet élt és egész élete a szeretetnek, a vallásosságnak és a jótékonyágnak volt szentelve. Óbudai Freudiger Mózes z. c. l. méltó leányként bizonyult összes ténykedéseiben. 1914-ben 20.000 koronás alapítványt létesített különféle orthodox célokra (Tórasz Emesz, leánykiházasítás, kórház, Népasztal stb. célokra). Vallásosság, szívjóság, okosság, műveltség, nemeslelkűség voltak lényének alapvonásai. Fivére óbudai Freudiger Lipót, Sussmann Viktor rabbi, fivére óbudai Freudiger Károly s a nyitott sir mellett Steif Jonathán rabbi bucsuztatták — a Niszan hónapi gyásztompító szempontok tekintetbe vételével — az elhunyt, zsidónő tréneyi megtestesítő ésezk hájilt. — הנציב

— Konfliktus a peszáchí cukor és államsegély miatt Nagyvárad és Beszterce között. Az erdélyi orthodox zsidóság részére az aradi cukorgyárban a besztercei központi orthodox iroda felügyelete alatt peszáchí árut gyártanak. Hogy, hogy nem, három nagyváradai orthodox fűszerkereskedő kristálycukor küldeményeiben chomez-darabokat találtak. Erre a nagyváradai orthodox rabbiság eltiltotta az aradi kristálycukor használatát, míg a kockacukor használatát elővigyázatos bedikó mellett engedélyezte. A besztercei iroda, presztizse kedvéért a hecsere teljes érvényessége mellett tört lándzsát s annak feltétlen elismerését nagyváradai hatállyal is vitatta. A nagyváradai hitközség elnöksége erre igen ingerült távirati tiltakozást küldött a besztercei főrabbinak arra való hivatkozással, hogy Nagyvárad területén a kárász-ügvenben való döntés teljesen a helyi rabbiság joga. — Amint ezt a hirt, a tényálláshoz hiven leközzöljük, ép oly objektivitással veszünk tudomást a köv. nagyváradai jelentésről: „A nagyváradai orthodox hitközség f. hó 5-én tartotta előljárási ülést, amelyet nagy viharok tarkítottak. A gyűlés előtt Wasserstrom Sándor bejelentette, hogy a 900.000 leies államsegélyt a besztercei iroda vette fel, azonban nem juttatott semmit sem az iskolafenntartó hitközségeknek. Épen ezért indítványozza: keressék meg a kultuszkomány, hogy az államsegélyt közvetlenül az iskolafenntartó hitközségeknek utalják ki“.

— Hitélet Berettyóújfaluban. Ottani tudósítónk jelenti: „A hitközség peszách félünnepén tartott képviselőtestületi gyűlése méltó volt a Kepes Lajos elnök által kitűzött vallási programhoz. A gyűlésen Liebstein Lajos chevraelnök a Talmudtóra-iskola szomoru helyzetére hívta fel a figyelmet, amire Stein Ede hitközségi alelnök köteleességévé tette minden hitközségi tagnak az oly fontos tóraápoló intézmény fenntartásához nemcsak szóval, hanem áldozatos tettel való hozzájárulását. A képviselőtestület ebből az alkalomból véglegesítette Grünwald Ignác hittanlányt, miután dr. Spernát Dezső iskolaügyi elnök kiemelte nevezett odaadó buzgóságát az ifjúság nevelése terén. A Chevra áchrajn sel peszách napján tartott közgyűlésen Liebstein Lajos elnök azt indítványozta, hogy ezentul minden gyászházban a sívó alatt egy erre hivatott talmidchóchom misnájojszt tanuljon. Miután Kepes Jakab választmányi tag a terv valóságosra emelését kiemelte, egyhangulag határozatba ment“.

— A mádi orth. hitközség vasárnap megtartott tisztújítása alkalmából megválasztottak: Fried Bernát elnök, Zipszer Henrik alelnök, Groszmann Géza gondnok, Flegman Mór pénztárnok. — Elöljáróság: Salczer Jenő, Sicherman Mór, Flegman Heiman, Spitz Salamon, Löwy Adolf, Zipszer Herman, Stern Salamon stb.

— A hajdudorogi orth. hitközség a köv. tisztikart választotta: Roth Ernő elnök, Steif Mór gondnok, Viesel Izsák pénztárnok. Stulberger Izidor ellenőr és 13 gu választmány.

— A 100. szobor. Vasárnap, május 5-én, József főherceg a világháború magyar hőseinek századik szobrát leplezte le Kőrösladányban. Mivelhogy a község a biharnagybajomi rabbiság kerületébe tartozik, Briszk Ferenc biharnagybajomi főrabbi, akit lapunk olvasói cikkeiből is ismernek, szépségeiben bővelkedő, felemelő és megható magyar beszéddel áldotta meg a szobrát a többi felekezet lelkészei sorában. József főherceg is kifejezést adott legteljesebb megelégedésének.

— A kisvárdai „Kinjan Szeferim“ ifjúsági egyesület ujonnan megválasztott tisztikara: Weinstock Pinkász elnök, Roth Hermann és Simonovits Bencion gondnokok, Fried Ábrahám ellenőr.

STERN
ÉS
TÁRSA

orth. כשרי, szalámi
és füstölt húsrugyár

a nyári idény beáll-
tával ajánlja
kitűnő
szalámi
gyártmányait.

5 kilogramm rendelésnél
franco, franco.

Gyár és iroda:

Nefelejts-u. 12.

Telefon: J. 458-30.

Főüzlet:

Király-utca 54.

Telefon: Lipót 980-08.

Sürgőnycim: „Sterncomp“.

— A szarvasi Tiferesz Bachurim Kidüsin traktátusa befejezése alkalmából szijüm-ünnepélyt rendezett. Az ünnepély kimagasló pontja főt. Blum Bencion főrabbi elmés hádrón-ja és agadikus szónoklata volt. Tartalmasan beszéltek még: Fränkel Dávid (a főrabbi veje), Blum Sámuel T. B.-elnök, Schlesinger Salamon pozsonyi és Steif Ignác galántai jesivánövendékek; végül Májesz Ábrahám, Rosenberg Antal, Steif Dávid, Schlesinger Jakab. Az ünnepélyt agilisán rendezte Schwarz Mór T. B.-alelnök.

— Viharos hitközségi választás Nyiregyházán. Nyiregyházáról jelenti tudósítónk: „Chajlhámajedkor folytak le városunkban a részleges orth. hitközségi választások. Oriási és ádáz harc fejlődött ki a templom- és a choszidpárt között. A választás végül 75% erejéig a choszidpárt javára dőlt el. Az eredmény a következő: Rosenwasser Adolf alelnök, Hönig Jenő pénztárnok, Jakobovits Jenő ellenőr, Blau Mór és Böhm Jenő gondnokok, Heller Mór, Freund Zsigmond, Lefkovits Zsigmond tanácsosok. — Képviselőtestületi tagok: Reiner Benő, Schwarz Ede, Friedmann Henrik, Friedmann Jakob, Schreiber Sámuel, Wohl Ármin, Weisz Jakab, Leimsieder Jakob, Neufeld Herman, Fried Márkus, Friedmann Miksa, Bruckstein József.

— A Budai Chevra Kadisa nagyszabású kórház és menház létesítését határozta el. E célra a Maros-utcában ingatlanokat vásárolt, amelyek egyikén álló nagyméretű magánpalotát máris átépíti kórház céljaira, míg a szomszédos másik ingatlanon még ez évben szándékozik egy ötemeletes palota építését megkezdni, a kórház kibővítésére és menház céljaira. E célból nagyvonalú országos szervezési akciót indít a Budai Chevra Kadisa.

— A temesvár-gyárvárosi orth. hitközség április hó 28-án tartotta meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen megejtették a választásokat is a következő eredménnyel: Friedmann Ferenc elnök, Mencer Ede és Schönbrunn Ferenc alelnökök, Weinberger Markus pénztárnok, Pinkesz Dezső ellenőr, Krieger Efraim és Schwimmer Henrik gondnokok, Roth Arnold gazda, Megválasztottak még egy 18 tagú választmányt: Singer Herman, Fogel Bernát stb.

Rabbik családi és korpótléka. A kultuszminiszter a köv. rendeletet bocsátotta ki: A rabbihe-lyettesek, akik mindeztől családi pótlékban nem részesültek, jul. 1-től kezdődően részesülni fognak családi pótlékban. A kisebb képesítésű lel-kesek eddig csupán abban az eset-
ben kaphattak korpótlékokat, ha évi tiszta jövedelmük 1500 aranykoronát (1740 pengőt) meg nem halad-
ta. Julius 1-től kezdve az 1500 aranykoronás értékhatár 2200 arany-
koronára emeltetik fel, úgyhogy a jelzett időponttól kezdve mindazon kisebb képesítésű rabbik korpótlék-
ban fognak részesülni, kiknek meg-
állapított évi tiszta helyi jövedelme 2552 pengőt meg nem halad.

A veszprémi püspök üdvözlése. Rott Nándor veszprémi püs-
pök f. hó 2-án bérmautájában meg-
látogatta Nemesszalók nagyközsé-
get, ahol ünnepélyes fogadtatásban
részesítették. A többi felekezetek
küldöttségei sorában az izraelita
hitközség nevében Schück Dá-
vid főrabbi üdvözölte. Kifejezte
előtte felekezetünk háláját azért a
nemesszivű támogatásáért, mellyel
felekezetünknek a püspöksége alá
tartozó községekben a nehéz idők-
ben oly nagy szolgálatot tett. És
mint nagy rabbik ivadéka Isten ál-
dását kérte reá. A püspök megille-
tődően köszönte meg a szép üd-
vözlést és többek között a következ-
zőket mondotta: »Amit tettem, azt
vallásom diktálta kötelességből tet-
tem. Aki vallásos, az tiszteli és be-
csüli a más vallását is.«

**A győri hitközség és a Tife-
resz Bachurim.** Grünzweig Elek, a
győri T. B. egyesület ügyvezető al-
elnöke közli velünk, hogy a hitköz-
ség előjárósága a templomudvar-
ban levő sámeszi lakást reno-
válva, az egyesület céljaira át-
engedte. A peszáchi zsolozsmák már
az új helyiségben hangzottak fel.
Snyders főrabbi pedig heten-
ként többször tart előadást az if-
jusági egyesületben. Mindez azt
bizonyítja, hogy Alexander Vil-
mos urnak a Zsidó Ujságban
elhangozott ama panasza, hogy a

hitközségi vezetőségek nem támo-
gatják az ifjúságot, nem vonatko-
zik Győrre, ahol az előjáróságon
kívül Hartstein Abraham állandó
s tiszteletbeli előadó, Klamka és
Wilkovics Jenő gondnokok,
Schwarz Ernő pénztáros, Pur-
jesz Mór ellenőr mindent meg-
tesznek, hogy a nemescélú egye-
sület a győri orthodoxia egyik ér-
tékes intézménye legyen.

**Egy magyar antiszemita
lap varsói értesülései.** A szép-
ségkirálynők választása — úgy
látszik — epidémikus azért vár-
ni kell, míg a „sügán“ elmúlik.
Varsóban a mult hetekben a vál-
tozatosság kedvéért „Miss Judea“-t
választottak. A szép hölgyet a
varsói hitközség elnöke Farbstein
is üdvözölte — Sirhásirim-ból, az
„Énekek éneke“ könyvből vett
bibliai citátumokkal. Emiatt fel-
zudult a varsói hitközség vallá-
sosabb része és most az elnök
pozíciója egy kissé megrendült.
Egy budapesti napilap azonban
ugy tudja, hogy az orthodoxok
azért zudultak föl, mert nézetük
szerint már megválasztották „Miss
Judea“-t — Magyarországon. Az
egész dologban minket főleg az
érdekel, hogy az antiszemita új-
ságnak milyen pontos értesülései
vannak arról, hogy mi történt,
vagy mi történik Varsó orthodox
köreiben.

Bucus-ünnepély. A földesi ifjúság
igaz zsidó módra bucsuzott a choszon
Ellbogen M. Józseftől. Divrétórái mon-
dta ez alkalommal az ünnepeltekön kívül
Rottenstein Dávid, Ellbogen Sámuel,
Mautlinger Jenő.

Hármas sirköavatás Szikszón.
Schwarz Zsigmond szikszói lakos egy-
szerre 3 sirkövet állíttatott: felesége, fia
és nagynénje, Guttman Jónásné emléke-
zetére. Tekintélyes számu közönség előtt
szellemes s megindító beszédet tartott
Schück Antal anyakönyv-vezető, a megb.
szikszói főrabbi z. c. l. méltó fia.

A gyöngyösi „Tiferesz Bachurim“
ban megejtett tisztújításon megválasztat-
tak: Reinitz József elnök, Reich Manó al-
elnök, Heller Dezső pénztárnok, Singer
Adolf ellenőr, Jakobovics Jenő titkár, Ha-
ber Béla tanügyi előjáró, Steiner László
könyvtárnok.

Pályázati hirdetés.

A nm. Vallás- és Közoktatásügyi
M. Kir. Miniszter 87414 VI. 1929.
sz. rendeletével engedélyezett tani-
tónőképző intézetünk I. osztályába
za 1929/1930 iskolai évre felvételt
pályázhatnak azok a kifogástalan
erkölcsi magaviseletű tanulók, akik
életük 14. évét már betöltötték, de
a 16. életévet még nem lépték túl,
s akinek a polgári iskola, vagy kö-
zépiskola IV. osztályáról szóba fel-
éves értesítőtük, ill. ugyanazon osztá-
lyról szóló bizonyítványuk legalább
általános jó előmenetelt igazol.
A felvételtől folyamodók kérvényüket
alulírt hitközséghez címezve május
hó 31-ig az iskola igazgatóságánál
(Miskolc, Kálvin-u. 10.) tartoznak
benyújtani. Az 1.60 P bélyeggel el-
látott és sajátkezűleg írt folyamod-
ványhoz a következő okmányok
csatolandók: 1. Születési anyaköny-
vi kivonat. 2. Ujkeletű hatósági or-
vosi bizonyítvány arról, hogy a fo-
lyamodó éptestű, érzékszervei telje-
sen egészségesek, beszélszerve és
színerzéke hibátlan, s így a tanító-
női pályára alkalmas. 3. Utolsó is-
kolai bizonyítvány. 4. Ujkeletű ha-
tósági vagy hitközségi bizonyítvány
a családfő vagyoni viszonyairól, pol-
gári állásáról, családtagok számáról,
esetleg kérvényező hitközségi segé-
lyéről. 5. Hitközségi erkölcsi bizo-
nyítvány. Azok a folyamodók, akik
a folyó évben mint rendes tanulók
nem jártak iskolába, erkölcsi ma-
gaviseletük kifogástalanságát ható-
sági bizonyítvánnyal tartoznak igazol-
ni. Minden melléklet szabályszerű
okmánybéllyel látható el Minden
tanuló köteles felvételi vizsgálatot
tenni vallásánból a következő
anyagból: bibliai történet a babilo-
ni fogságig, szertartások ismerete,
folyékony, hibátlan héber olvasás
és az írott héber betűk ismerete.
Az intézettel kapcsolatosan inter-
nátus nincsen.

További felvilágosításért válasz-
boríték csatolásával az intézet igaz-
gatóságához kell fordulni.

Miskolci orth. izr. anyahitközség.
— A pásztói orth. hitközség
ujjonnan megválasztott tisztikara:
Wohl Sándor elnök, Grünfeld Mik-
sa alelnök, Himler Mór pénztár-
nok, Schwarz Adolf ellenőr; Braun
Miksa, Deák Ernő gondnokok, Pé-
ter Árpád jegyző. Képviselőtestületi
tagok: Wohl Lipót, Jungreis Józ-
sef, Abraham Izidor, Wohl Lajos,
Klein Bernát stb.

— A kisvárdai „Tiferesz Ba-
churim“ új tisztikara: Klein Józ-
sef, Braun Lajos gondnokok, Pé-
ter Árpád jegyző. Képviselőtestületi
tagok: Wohl Lipót, Jungreis Józ-
sef, Abraham Izidor, Wohl Lajos,
Klein Bernát stb.

Ifjusági szijüm. Nagyvá-
radi tudósítónk jelenti: Az ered-
ménytelenül szétment „Tomché
Jesivósz“-konferencia még igazolja
ugyan a kedélyeket, de van ör-
vendesebb tudatnivalóm. Pe-
szách előtt szijümöt tartottunk a
„Tiferesz Bachurim“ egyesület-
ben. Az egyesület tagjai egész
nap el vannak foglalva, mint al-
kalmazottak s üzletemberek, az
esti órákban pedig összejönnek
felüdíteni lelküket a Tóra örök
forrásánál. Gyönyörű és egyszer-
smind megható, amikor az ember
a derék ifjakat tanulni látja. Ezek-
nek az érzéseknek a szijüm al-
kalmából Schwarz József egyleti
rabbi igen ékes kifejezést adott.

Barmiczvó. Fényes keretek kö-
zött ünnepelte Nyírmadán peszách 7. nap-
ján Neugeboren Mózes főkantór Jechezkel
fia bármiczvó avatását. Az ünnepélyen
megjelent Jungreis Jakab főrabbiaval élén
az egész hitközség. Az ifju tartalmas
cháریفesz és mágidesszal szórazottatta a
közönséget.

A miskolci „Machziké Hadosz“
kezelésében levő 4 osztályu Talmudtórá-
ban apr. 14-én folytak le a szemeszteri
vizsgálatok Austerlitz Sámuel főrabbi ur
és a rabbi-elnök urak vezetése alatt. A
tanítványok teljes felkészültsége a tan-
erők kiváló oktatási módszeréről tett ta-
nuságot, ami különösen a jesivaelőkészítő
IV. osztály tanítványainak alapos felele-
teiből volt megállapítható. Ugy a főrabbi
ur, valamint az érdeklődő közönség a
legnagyobb meglepedettségüknek adtak
kifejezést az elért szép eredmény fölött.
Beiratkozásra jelentkezni lehet Mandl Káro-
ly urnál, Miskolc, Lichtenstein J.-u.

**ÖNÁLLÓ MAGYAR-NEMET LE-
VELEZŐNŐ, gép és gyorsírónő.**
ki minden irodai munkában és
könyvelésben jártas, állását vál-
toztatná. Megkereséseket „Per-
fekt német“ jelige alatt a ki-
adóba kér.

Wesilla mosószert hódít mindenütt

Családi hírek.

Bein Jakab, Deutsch Anna, je-
gyesek.

Frenkel Jolánkát Hajduhadhá-
zról eljegyezte Guttman Henik ter-
ménykereskedő Szarvasról. (Mind-
két külön értesítés helyett.)

Slamovits Annus, Paks és Szeré-
nyi Jenő, Budapest, jegyesek. (Min-
den külön értesítés helyett.)

Wéber Elly, Pápa és Spitzer
Dezső, Nagycsáky-Eisenstadt, je-
gyesek.

Silbermann Irénkét Nyírbátorból,
eljegyezte Lefkovits Tibor, Margittá-
ról. (Románia.)

Kronberger Erzsike, Gönc, Frank-
furter Simon, Felsőcece, jegyesek.
(Mindet külön értesítés helyett.)

Feldmann József, a miskolci Ti-
feresz Bachurim elnöke eljegyezte
Lipschütz Reginkát, Sopronkeresz-
túrról. (Burgenland.)

Schwartz Béla Nyíregyháza, Ovis
Bözsike Püspökladány, jegyesek.

Szerkesztői üzenetek

Többeknek: A mult számunk
18. oldalán közölt mezűzó utánzatot
(a benne előforduló szent Nevek
miatt) nem szabad megsemmisíteni,
hanem — amennyiben a lapot meg
nem őrzi — ki kell vágni és úgy
kezelni, mint imakönyvfoszványokat,
— L. K.: Braun Izrael pesti rabbi
alkalomról-alkalomra írja meg az
általa hirdetett drósekat. — M. J.:
1) Ezen a szombaton a rajschajdes
kedvéért elmarad a szefirő-szomba-
tokon szokásos av horáchimim ima; 2)
az első két jaccér-darab (יוצר ואופ) a
sábosz rajschajdesi. a többi ré-
szek (ajümószitól kezdve) a soron
levő, peszách utáni második szom-
bat jaccérjából mondandók. — Ér-
deklődő: Halász Fülöp és Ben
Jiszóchor illusztris munkatársaink.

Előbbi valódi neve Fischer Fülöp,
sárospataki főrabbi; utóbbi Ullmann
Salamon, Debrecen. — Bonyhád,
Vác: Szépen és értelmesen meg-
írt cikkeik sok megszívlelendőt tar-
talmaznak. De éppen konkluzióknál
fogva nem kívánkoznak egyelőre a
nyilvánosság elé. Helyesen tennék,
ha közvetlenül a budapesti T. B.-
hez fordulnának az akció lendítésbe
hozatalára. — L. A. Fegyvernek:
A kérvényt a belügyminiszterium ki-
vándorlási osztályához kell címezni,
de az alispáni hivatalnál benyújtani,
ahol megadják a szükséges felvilá-
gosítást — G. J., Fr. Böske: Ado-
mányaikat továbbítottuk.

Nyiltér*)

Legszívélyesebb szerencsekívána-
tainkat fejeztük ki érdeműs elnö-
künknek, Klein I. Sámuel urnak,
a szilágynagyfalusi főrabbi ur leá-
nyával való eljegyzése alkalmából.
Bené Emünim orth. ifj. egyesület
Kosice.

*) E rovatban közölték a szerkesztő-
ség nem vállal felelősséget.

Fenákel Jónás

zsir és baromfi kereskedése,
az orth. rabbiság felügyelete alatt
Bpest, VII., Dob-utca 28. sz.
Naponta friss áru, Házhoz szállítás.
Telefonhívó J. 334—76.

**מציאת גרוה
למחברים ומוציאי לאור!**
ארבעה צדדים בתבנית 0 (משע שורק) מחור
באלף קטעמפלורים מיין פעננה. ושני צדדים
בתבנית 8 מחור ציר פעננה. (אחתות רש"י)
Katzburg Salamon könyvnyomdája, Buda-
pest, Dob-utca 28.

minden festőművész

képeit.

BUDAPEST-IV.
KÁROLY KIRÁLY UT 28 • GERLÓCZY U 5

Felhívom Hittestvéreim figyelmét, hogy
21 éve fennálló
szállítmányozási, vámkezelési
és autófuvarozási vállalatomat
folyó hó elsejétől
Wesselényi-utca 18. szám alá
helyeztem át.

Schwarz és Salgó

szállító. — cégtulajdonos: SALGÓ JAKAB.
Telefon: J. 423—42.

**Ágyterítők, függönyök
Löwy Arthur kézmunkaüzletében**
Budapest, Király-ucca 15. és Lipót-körut 25.
Teljes függönykészlet és felszerelés

mely áll 1 fehér Stor-függönyből 150—250 cm., 1 szines mü-
vészfüggöny, 2 szárny, 1 drapéria, 1 tartósan rezelt függöny-
tartó rud, teljes felszereléssel — — — — — **17 P.**

Gróf vagy zsidó

— Zsidó regény a múlt századból. —

Írta: Dr. Lehmann. 7 Fördítette: Grosz V.

— Az eset, amelyet ön említett, oly különös, hogy nem lehet könnyedén véleményt formálni róla. Elsősorban azonban ki kell kérnem azt a kifejezést, hogy »bosszúból» nevelték zsidónak. A mi hitünk olyan zárt, tőlünk zsidóktól annyira távol áll, hogy akár szép szóval, de még kevésbé erőszakkal kényszerítsünk valakit szent tanaink hívére, hogy még az ön által felhozott furcsa esetben is csak egyet felelhetek: Isten akarata valószínűleg, hogy a tehetetlen csecsemő zsidók házába kerüljön. Ha pedig odakerült, ott felnevelkedett, felnőtt korában adjon hálát az Istennek, azért, ami vele történt.

A lelkész egy lépést előrelépett.

— Ön egy megrögzött...

De Bence félbeszakította.

— Ne heveskedjen, lelkész ur. A vitát ön kezdte, ön felelős tehát azért, amivé fejlődött.

A lelkész csodálkozva nézett Bencére, aztán így szólt:

— Igaz, kicsit heves voltam. Bocsásson meg és szakítsuk meg vitánkat — egyelőre.

József mosolyogva szorította meg a lelkész fejét nyújtott kezét.

VIII.

— Rafáélt letartóztatják. —

Amikor Ágnes grófnő Prágába érkezett, felkeresett egy magasrangú egyházi férfit, akinek elmondta a történeteket. Az egyházi fejedelem teljesen osztotta a grófnő nézetét, hogy annakidején a csecsemő Brunót, Rafáélt rabolta el bosszúból és zsidónak nevelte. Intervenciójára elfogatási parancsot adott ki a rendőrség, Rafáélt ellen.

Este volt. Del Monte Rafáélt családjával a barátságos vacsoraasztal körül ült és Józsefnek aznap érkezett levelét olvasta. A fiatalember szerető szavak között számolt be szüleinek a kastély nevezetéseiről, valamint Bence barátja szívélyességéről és a bánatos, örökösen gyászruhát viselő Dornbach grófnőről.

Ekkor belépett a szobalány.

— Egy hölgy és két ur kíván del Monte uralat beszélni, — mondotta s már ebben a pillanatban feltűnt mögötte a grófnő alakja.

— Del Monte Rafáélt, megismer még?

— Hohenstein bárónő! — csodálkozott Del Monte Rafáélt.

— Már nem Hohenstein bárónő, hanem Dornbach grófnő!

— Talán ugyanaz a Dornbach grófnő, akinél József fiam vendégségben van?

— Az ön József fia? Az én Brunó fiam, akit ön bosszúból elrabolt.

— Mit mond? Én elraboltam a gyermekét?

— Igen, hogy megbosszulja magát a sértésért, amelyet tőlem joggal kellett elszenvednie.

— Grófnő! Amit ön mond, azt józan észsel nem lehet megérteni!

— Majd azonnal meg fogja érteni, — válaszolta Dornbach grófnő izgatottan és a mögötte álló férfi akra mutatott. — Ez a két ur titkosrendőr.

— Del Monte Rafáélt! — szólt az egyik rendőr-biztos: én elzáratom önt! Önt azzal vádolják, hogy elrabolt volna egy keresztény gyermeket, akit azután eltávolított a vallásától.

— Hogyan, a tizenkilencedik században merészelnek ilyen középkori vádat emelni és egy tekintélyes kereskedőt egy örült nő panaszára elzárni?

— Ha be tudnók bizonyítani, hogy ön tényleg elrabolta a gyermeket, akkor igen, — felelte az egyik titkosrendőr. — Feleljen kérem: Del Monte József az ön fia?

— Fogadott fiam, felelé Rafáélt. Egy Kálmen nevű zsidó házaló gyermeke, aki feleségével együtt 20 év előtt a kolerajárványban pusztult el. Ez a járványkorház könyveiből megállapítható. És ugyancsak az is, hogy akkor vettem magamhoz a kis árvát, akit azután, mint saját gyermekemet szerettem és neveltem.

— Van valami okmánya Kálmen hagyatékából, amellyel ezt az állítását igazolhatja?

— Hagyatékában csupán néhány csekélység maradt.

— Mutassa!

Mikor a grófnő megpillantotta az aranyláncon csüngő medaillont, felsikoltott:

— Az én fiam! Itt van a férjem fényképe ebben a medaillonban; ez volt az én eltűnt Brunó fiam nyakán....

— Del Monte ur, — mondta a rendőr — a látogatás ön ellen bizonyít, kérem kövessen...

— Megyek, — felelte Del Monte, — az igazság velem van. Grófnő, önhöz nincs szavam. De egyet mondjon meg; tudja-e Józsi azt, ami velem történik?

— Ő nem tud semmit. Ő még mindig atyjának hiszi önt, aki pedig elrabolta vagyonát, címét, rangját de még lelkiüdvösségétől is megfosztotta... Sajnos még most is nagy lelkesedéssel és szeretettel beszél önről... De majd, ha megtudja az igazat!...

— Akkor sem fog engem megtagadni! — felelte csendesen Rafáélt és keservesen sirdogáló feleségéhez és leányához fordult: — Vigasztalódjatok, József le fogja mosni rólam a börtön gyalázatát... Isten nemsokára ismét összehoz majd minket...

A rendőrök ezután Rafáélt a börtönbe kísérték. Letartóztatása óriási feltűnést keltett. Noha az, hogy a gyermek, mint Kálmenék árvája került hozzá, a kórház könyveiből igazolást nyert, mégis fogva tartották. A vádat ugyanis oda módosították, hogy Kálmenék rabolták el a gyermeket, de a bosszuálló Rafáélt megbizásából.

Amint Dornbach grófnő haza utazott magához kérette Józsefet.

— Del Monte ur, — mondta reszkető hangon, — örvendetes újságot közölhetek önnel. Tudja talán, hogy husz évvel ezelőtt ellopták egyik gyermekemet?

— Most hallok először erről a szörnyű csapásról.

— Azóta jóra fordult. Gyermekemet megtaláltam.

— Ő mennyire örülök, grófnő! Fogadja szerencsekívánataimat. Bence már tudja?

— Igen. Hiszen éppen ő figyelmeztetett rá, hogy egy valakinek, akinek arca, alakja annyira hasonlít hozzá, a bal karján csillagalakú anyajegy van, mint az én elrabolt Brunó fiam karján...

— Grófnő, — hebegte József.

— Édes fiam... ismerd meg igazi édesanyádat, — mondotta a grófnő és karjaiba zárta Józsefet.

(Folytatása következik.)

Gyűlölethullám Litvániától Bajorországig

A világháború nyomán felizgatott kedélyek és a rossz gazdasági helyzetből fakadó keserűségek csak nem akarnak elcsendesedni. Ha minden világtörténelmi fordulatnál tapasztalat szerint a kisebbségek járnak rosszul, úgy ezt a legélelénkebben érzi most a biblia szerinti állandó kisebbség — „ki áttem hameit mikol hoá mim” — a zsidóság. A felburjánzó sovíniszta szervezetek legalkalmasabb céltáblája minden országban a zsidóságnak védekezni nem tudó közepretele.

A múlt héten egyszerre jött erre vonatkozó hír Litvániából és Németországból. Az új állam, amely a világháború véletlenségéből keletkezett, ép oly türelmetlen antiszemitizmust folytat, mint a határán levő Memel német város helyi hatósága.

Kovnói jelentés szerint Nevi litván városkában felfegyverzett litván fascisták pogromot rendeztek tizenhét zsidó család ellen. Az elvetemedett emberek nem kímélték az agastyánokat és gyermekeket sem. A tizenhét család csaknem minden tagja félholtra verve, véresen került kórházba. Siachiel Dávid kereskedőt agyonlőtték, mert szorongatott felesége segítségére sietett, amikor az asszonyt hajánál fogva a földön hurcolták végig. A brutalizált zsidók lakásait a pogromot rendezők teljesen kifosztották, minden elhordható ingóságot elraboltak s a butorokat összerombolták.

A memeli vérvádtól a napilapok hosszabb közleményeket hoztak. Schocher nevű zsidó kereskedőnél szolgált Marta Jokumai cseléd. Április 6-án, szombaton, a hajnali órákban Schochernét hétéves kislánya fölzávarta álmából. Az asszony meg-

döbbenve tapasztalta, hogy az egész házban fojtó gázszag terjeng és azonnal felkeltette férjét, aki kiment a konyhába. Itt látta, hogy a két gázcsap nyitva volt és a gummi cső, amely egy melegítőre közvetítette a gázt, szabadon lóg. A konyha melletti leányszoba ajtaja nyitva volt és az ágyban eszméletlenül fektült a husz éves cseléd. A helyszínrre sietett orvos megnyitotta a leány pulzusát, de már nem jött vér és így konstatálnia kellett a bekövetkezett halált. Temetése után 10 napra a halottasház mosogatója úgy nyilatkozott, hogy a leány ütőerét azért nyitották meg, hogy abból vért csapoljanak a husvétli szertartásokhoz. Ez az ostoba babona gyorsan hívókat talált a cselédek és piaci asszonyok körében és az elhalt leány fiúve jelentést tett az ügyészségen.

A városi ügyészség kezdetben olyan politikát folytatott, mint a tiszsaeszlári eset alkalmából a helyi hatóságok. Schocher 7 éves fiából, Dávidból egy új Scharf Móricot akartak faragni, de közbelépett a kerületi ügyész, exhumáltatta s felboncoltatta a leányt s hivatalos közleményt adott ki, hogy senki ellen nem kell eljárást indítani, mert a

gáz ölte meg a cselédleányt.

A Zsidó Ujság már megemlékezett manau vérvád-aljasságról. Ebben a bajorországi faluban a nemzeti szocialisták egy kis keresztény fiú eltűnésének kapcsán féktelen agitációt fejtettek ki a zsidók ellen. A kormány azonban szigorú rendelkezéseket bocsátott ki a hazug hírek terjesztői ellen. A kultuszminiszter pedig elrendelte, hogy a középiskolák felső osztályaiban magyarázzák meg a rituális gyilkosságok legendájának tarthatatlanságát.

A litvániai példa világosan bizonyítja, hogy a zsidókkal való bánásmód hű visszatükrözötje az illető ország civilizációjának. A németországi elintézésnek keserű mellékíze az, hogy a német hatóságok tulsokszor jönnek a helyzetbe, hogy megvédjék zsidó állampolgáraikat.

Orth. כשר vendéglő Crikvenicán

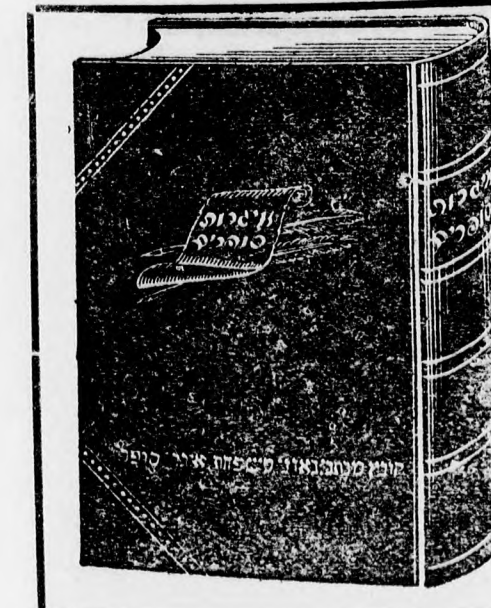
A legolcsóbb és legjobb tengeri fürdő az Adria jugoszláv részén. Teljes pénzió 8 pengőtől. — Prospektust küld: M. Josip Engel, Crikvenica. (SHS)

Lányok és fiúk Gondos felügyelet. Valláskedvező feltételek mellett. Prospektust küld: Reichmann Mór, tanító, Kecskemét.

WEISZ LIPÓT uri-szabó BUDAPEST, TERÉZ-KÖRUT 31.

Műhelyemben a legkényesebb ízlést is kielégítő férfiruhák elsörendü kivitelben

előnyös áron készülnek! — Több rendelés esetén vidékre is megyek!

Szenzációs ujdonság!

IGRAJSZ SZAJFRIM

250 magánlevél a Rabbi Akivó Éger, Chászám Szajfer, Kszáv Szajfer, Sévet Szajfer és R. Simajn Szajfertől, 24 igen érdekes képpel.

Szórakoztató!

Tanulságos!

A 420 oldalas, legfinomabb papíron nyomtatott, diszvázonkötéses könyv

ára 10 pengő.

Schlesinger József könyvkereskedése, Bpest, Király-u. 1.

